

بررسی کیفیت محلات شهر (مورد مطالعه: محله صفا نجف آباد)

مریم حاج بابایی^{۱*}، مهدی ابراهیمی^۲، وجیهه کرداریان^۳

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه ریزی شهری دانشگاه پیام نور (نویسنده مسئول)

۲- استادیار گروه جغرافیا و برنامه ریزی شهری دانشگاه پیام نور؛ ایران

۳- کارشناسی ارشد جغرافیا دانشگاه رازی کرمانشاه

چکیده:

در این تحقیق سعی می شود به بررسی کیفیت محلات شهر نجف آباد پرداخته شود؛ جامعه آماری این تحقیق ساکنین محله صفا می باشند، پژوهش حاضر از نظرنوع کاربردی و به لحاظ ماهیت از نوع توصیفی تحلیلی است می باشد. ابزار اندازه گیری در این تحقیق پرسشنامه می باشد که با روش تصادفی در بین جامعه آماری مورد نظر ۲۲۰ نفر از ساکنان محله صفا به عنوان حجم نمونه آماری انتخاب و سپس با استفاده از آزمون های آماری کای اسکوتر به بررسی سیستماتیک بین متغیرها و همچنین با استفاده از ضریب همبستگی کرامر و اسپیرمن به بررسی قابلیت بیان یک متغیر به صورت تابعی یکنوا از متغیر دیگر شدیم و همچنین با استفاده از نرم افزار spss&Excle وضعیت کیفیت محلات منطقه مورد مطالعه مورد بررسی و تحلیل قرار گرفته است به طور کلی وضعیت کیفیت محله منطقه مورد مطالعه از لحاظ اجتماعی، اقتصادی، کالبدی، محیطی، امنیتی مورد بررسی و تحلیل قرار گرفته است. ماحصل تحقیق را می توان اینگونه بیان نمود که وضعیت محله صفا از لحاظ کیفیت در وضعیت متوسطی برخوردار می باشد؛ که در پایان تحقیق به ارائه راهکارها و پیشنهاداتی برای رفع و ساماندهی این امر پرداخته شد که می توان فراهم آوردن تسهیلات و افزایش نظارت در ساخت و ساز مسکن با هدف ارتقاء سطح کیفیت مسکن را از مهمترین آن ها دانست.

کلمات کلیدی: کیفیت زندگی، محله، نجف آباد، محله صفا.

مقدمه:

مفهوم کیفیت زندگی، ترویج و توسعه مفاهیم کیفیت محیط زندگی مردم است تا بهترین شیوه های زیستی برای آن ها فراهم شود. در این بین شناخت نیازهای ساکنین محلات و عوامل موثر بر تامین و ارتقای کیفیت زندگی یکی از اصلی ترین اهداف برنامه ریزان شهری به شمار می رود تا ضمن فراهم نمودن محیط زیستی مطلوب برای ساکنین، از رخدادها و بروز مشکلات جدی تر و آتی آنها از جمله مهاجرت، تضادهای طبقاتی، مسئله بالاشهر و پائین شهر و ... پیشگیری گردد. بنابراین شهر به عنوان بستر زیست انسان شهرنشین، نیازمند تأمین استانداردهایی است که در یک نگاه می-

توان آن را استانداردهای کیفیت زندگی نامید. به اعتقاد پال^۱ کیفیت زندگی نشان دهنده ویژگی های کلی اجتماعی و اقتصادی و محیطی مناطق است و می تواند به عنوان ابزاری قدرتمند برای نظارت بر برنامه ریزی توسعه اجتماع به کار رود.

امروزه رشد شهرنشینی و تمایل جمعیت های انسانی به محیط های شهری، بستر بااهمیت شدن مفهوم زندگی شهری را بیش از پیش فراهم ساخته است؛ چرا که بر اساس برآوردهای سازمان ملل متحد تقریباً ۵۰٪ از جمعیت جهان در سال ۲۰۰۵ در شهرها زندگی می کنند. به طوری که محیط شهری به سکونتگاه اصلی برای مردم جهان تبدیل شده و کیفیت محیط سکونت در شهرها به موضوعی مهم و قابل تعمق برای ساکنان شهری و همچنین برنامه ریزان و مدیران شهری تبدیل شده است (مفیدی، ۱۳۹۱).

امروزه در بسیاری از کشورهای جهان، سکونتگاه هایی با ویژگی هایی چون انبوهی از جمعیت به ویژه مسکن غیراستاندارد که عمده ترین نماد جهانی در شناخت آن، سیما و مسکن نامطلوب است وجود دارند که تحت تأثیر حمله سنگین فشار اقتصادی و به تبع آن عقب ماندگی های اقتصادی - اجتماعی، سراسر ابعاد زندگی خود را تحت تأثیر می بینند و باعث بروز مشکلات جدی در روند ایجاد زندگی سالم و باکرامت شده است. نارسایی های مذکور در زمینه های مختلف اجتماعی، کالبدی، بهداشتی و به ویژه اقتصادی و ... موجب شده تا مسکن به عنوان مکانی که همواره مأمّن، پناهگاه، حریم خصوصی و مکانی برای آرامش انسان تلقی می شود، در بدترین حالت و کیفیت خود باشد. این محلات که ضعف شدید اقتصادی را با تمام وجود لمس می کنند و "بارزترین شکل توسعه درهم و بی قواره شهرها می- باشند"، بنابراین این محلات با چالش های مهمی در زمینه های مختلف همچون تخریب فیزیکی و محیطی، محرومیت اجتماعی، ناامنی، بیکاری، کمبود و وضعیت نامناسب مسکن، آلودگی ها، ترافیک و ... روبرو هستند که همگی این مشکلات، کیفیت زندگی شهری را به شدت تحت تأثیر قرار می دهند.

با توجه به اینکه محله مورد مطالعه در شهر نجف آباد که واقع در استان اصفهان می باشد؛ قرار گرفته و یکی از محله های قدیمی و فرسوده شهر نجف آباد می باشد و اکثراً اقشار متوسط در آن زندگی کرده و جز محله های اصلی شهر نجف آباد می باشد؛ و همچنین با

¹ pall